

מתיקנות הדף היומי

גליין מס'
6

פרשת תרומה
תש"פ

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

מי מושל בי צדיק...

לרגל יום הארצייט של איש אלוקים קדוש ונורא כ"ק מרן האדמו"ר מנדבורנה בעל ה'באר יעקב' זצוק"ל, נביא סיפור מטלטל שמתפרסם כאן לראשונה, מפי הגאון הדיין הנודע רבי אברהם יצחק פרידמן שליט"א, ששמע מיהודי חסידי לא מאנ"ש. וכך סיפר אותו יהודי:

בקיץ תשע"א הציעו לי שידוך לבתי, בחור טוב וחשוב תלמיד חכם גדול מושלם וכליל המעלות. הצד השני ביקש התחייבות של 450,000 ₪ (ארבע מאות וחמישים אלף שקל). אני אמרתי לשדכן, מה שיש לי לתת זה 120,000 ₪ (מאה ועשרים אלף שקל) שכבר שמתי בצד. מקסימום אני יכול להתאמץ להשיג עוד 30,000 ₪ (שלושים אלף שקל). ביחד 150,000 ₪ (מאה חמישים אלף שקל) ולא יותר. השדכן המשיך ללחוץ עלי (כמו שהשדכנים יודעים...).

נכנסתי לאחד מגדולי ישראל, ופרשתי בפניו את כל הסיפור של הצעת השידוך. אמר לי אותו גדול בישראל לגמור את השידוך ולהתחייב על כל הסכום, ולהתפלל לבורא עולם שיהיה לי סיעתא דשמיא שאשיג את כל הכסף. ואכן השידוך הסתיים בסימן טוב ובמזל טוב בשעה טובה ומוצלחת.

עברו חודשיים, ליבי לא נתן לי מנוח. לא ידעתי מאיפה אקח את הכסף שהבטחתי. בצד לי פניתי בבכי למנורה הטהורה מנהיג ישראל מרן ה'באר יעקב' מנדבורנה זצוק"ל. היה זה בחודש אלול האחרון לחיי הרבי הק'. הרבי כמו אבא מסור הקשיב לי לכל מילה ומילה, ניסה להרגיע אותי ואמר לי: אני אמנם הייתי נותן תשובה אחרת, אבל ברגע שגדול בישראל כך אמר, וב' ששמעתם בקולו, 'וועט מען צי קוועטשן דעם אייבישטער זאל אונז העלפן' (נלחץ לישועה גדולה בשמים. אין לזה תרגום מדויק בעברית...).

אחרי החגים של חודש תשרי תשע"ב, ולצערי הפרוטה עדיין לא היתה מצויה בכיסי, נכנסתי שוב לקודש פנימה לאביהם של ישראל להזכיר את עצמי שוב לישועה בנושא הכסף שאני צריך לגייס. חזר מרן הרבי על אותו מטבע לשון 'מען וועט צי קוועטשן דעם אייבישטער זאל אונז העלפן'. סתם ולא פירש, ובידך אותי בחמימות. יצאתי מחוזק ומאושר, כשאני מרגיש שישועתי קרובה מתמיד.

אחרי כמה חודשים התקשר אלי אבי שליט"א ואמר לי: הכנסתי לך לחשבון בבנק סכום כסף עבור החתונה שאתה הולך לחתן. בבוקר של יום ז' אדר תשע"ב הלכתי לבנק לבדוק איזה סכום הוא הכניס לי, ואני רואה שאבא שלי הפקיד לי סכום של 300,000 ₪ (שלוש מאות אלף שקל). בעודי מרוגש מהסכום הגדול שאבא הכניס לי בהפתעה גמורה, המשלים את הסכום שהתחייבתי לשידוך, אני שומע מכוננית עם רמקול עוברת ברחובות בני ברק, ומכריזה על הלוויתו של הבוצינא קדישא פועל

בצר לי פניתי בבכי למנורה הטהורה מנהיג ישראל מרן ה'באר יעקב' מנדבורנה זצוק"ל

ישועות בקרב הארץ. מרן הרבי מנדבורנה הלך לשיבה של מעלה.

ואכן רצון יראוי יעשה. התקיימה הברכה במלואה שבידך אותי. כך הספיק הרבי בימיו האחרונים עלי אדמות לזאוג ולסדר לי את מה שהוא הבטיח לי.

רבים השיב מעוות

רבנו בעל ה'באר יעקב' זצוק"ל היה מוכן ברוב אהבתו את ישראל, למסור את נפשו ולתת את כל אשר לו כדי להיטיב לכל יהודי. בלהט האהבה שבערה בלבו להשי"ת, מוכן ומזומן היה בכל רגע ורגע למסירות נפש בפועל ממש. בסערת אהבתו לתורה הקדושה, נכון היה להקריב עבודה את כל אשר לו, שכן לא היה בעולם דבר שהחשיב וייקר יותר ממנה. ושלוש האהבות – אהבה אחת הן. אם היו אלו שלוש אהבות נפרדות לא היה מסוגל להכילן בד בבד, שכן כל אחת מילאה את כל מהותו. היתה זו אהבה אחת, הנשענת על השרוש הסגולי של 'קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד הוא' (זוה"ק ח"ג דף עג.). מתוך כך, נמזגה אהבתו את השי"ת לאהבתו את התורה, ושתי האהבות נבללו ונכללו באהבתו את ישראל שלא ידעה גבול.

כדברי הרמב"ם (ספר המצוות מצוה ג), שמצות אהבת ה' כוללת "שנהיה קוראים לבני האדם כולם לעבודתו יתעלה ולהאמין בו", ראינו ברבנו שמתוך אהבתו ודבקותו בבורא עולם חש בכל עת לקרב יהודים לאביהם שבשמים, להאחיב גם עליהם את השי"ת ולקרנן לתורתו הקדושה.

בכל עת היה מראה כהן כמלאך הניצב בראש דרך, למצוא תועים אשר ירדו ממסילתם ולהשיבם לשרוש הווייתם. נפש יהודית אשר שפר גורלה להזדמן למחיצתו, מיד נחתרו לה חתירות מיוחדות של תשובה, ולא היה רבנו מניח ידו הימנה במאמצים בלתי פוסקים לרוממה ולהצית בה ניצוץ שיעשה ללהבה. בכל שיהיה שקשר, תר אחר המסקנה שתגרום לריבוי כבוד שמים. ומנגד, כה רחבה ועמוקה היתה חכמתו הפלאית, כך שברוך כלל לא חשו הבאים במחיצתו כמה ארוכה היא המענית שהוא חורש בלבם. נכנסו כדי לפרוק מצוקה שמטרידה את לבם, ובה בעת שחבש למכאוב הלב שתל בתוכו זרעי התקרבות להשי"ת. באותו נועם שיח שהדריך אנשים לפעולות שיהלצום ממיצר, תיבל את אמרו ברעיון חסידי או בעובדא שיש בה לקח מוסרי עצום. ובאותו עיניים מאירות שטוהרן הפיק זיו של רוגע ונוחם, הוסיף קריצה מלאת משמעות לשלוותה – ויש אומרים 'רדפה' – את היוצאים מן הקודש אל חיי היום יום.

ענין התשובה היה אצל רבנו מן הדברים שבנפשו ממש, ובכל עת

וירא בסבלותם

נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם

סיפורים קצרים על מרן ה'באר יעקב' זצוק"ל מתוך שיעורי המג"ש שליט"א

סיפר לי ידידי, אברך שאינו נמנה על חסידי נדבורנה, שהבת שלו בת השלש ל"ע חלתה במחלה בעין, שלא נדע מצרות. "הייתי אצל כולם לברכה ולעצה", הוא מספר, "אך הרבי היחיד שהרגשתי שהוא לקח את הסיפור האישי שלי כאילו זה סיפור אישי שלו - היה אצל הרבי הק' מנדבורנה ז"ע. כמה הרבי בירך. כמה התעניין. נסענו לארה"ב לטיפולים, והרבי ביקש שנעדכן אותו לפני כל פרט ופרט...

(מתוך הפתיחה לשיעור על סוכה דף ד, ז' אדר תשע"ד)

לא אשכח לעולם שהרבי אמר לי פעם כשהייתי בחור: "את התורה בטיש בליל שבת כיוונתי עליך!". מורי ורבותי, האם שמעתם פעם כזה דבר מרבי קדוש!?

פעם נשברה לי היד לצערי, והייתי עם גבס ביד. הרבי ירד מחופה, ואני חיכיתי ליד הרכב להגיד שלום לרבי. והרבי כאשר ישא האומן את היונק כל כך נבהל, כל כך בירך, כל כך הזדהה עם הכאב שאני עם גבס ביד שבורה. היה שווה בשביל זה לשבור את היד...

בסוף ימיו חודש-חודשיים לפני הפטירה הרבי בשארית כוחותיו מגיע לחופה של בן דודי הרה"ח רבי משה שליט"א. כל תזוזה היתה קשה לרבי. עד שהרבי כבר חזר לרכב, והנהג התחיל לנסוע, ולפתע המכונית נעצרה. מחפשים את אחי מגדולי מרביצי התורה שזכה לקשר בלתי יתואר עם הרבי, הגאון רבי משה שליט"א. הרבי רצה להגיד לו מזל טוב. איפה יש בעולם רבי כזה?!

(מתוך הפתיחה לשיעור על קידושין דף ד, ז' אדר תשע"ז)

סיפר לי יהודי שניגש לרבי בשנה האחרונה לפני הפטירה, כשהרבי היה במצב רפואי ממש קשה, ושוחח עם הרבי על בעיותיו. בין הדברים הוא אמר לרבי, שהבן שלו קיבל בבחינה בסדר שלישי בישיבה ציון של מאה אחוז.

"אם כך", אומר לו הרבי, "מה אתה רוצה? אתה העשיר הכי גדול! אם יש לך ילד שבסדר שלישי בישיבה, שזה סדר חלש בדרך כלל, קיבל מאה אחוז, אז אתה היהודי הכי עשיר...". הרבי נתן לאברך להבין מה זה ערך של תורה. שאם יש לו בן שיושב והוגה בתורה הוא העשיר הכי גדול. הוא כבר לא זקוק לכלום. הוא קיבל את הדבר הטוב בעולם - בנינים מאירים עוסקים בתורה...

(מתוך הפתיחה לשיעור על שבת דף קלג, ז' אדר תשע"ג)

סיפר לי הגאון הצדיק הנודע, רבי יוסף מוגרבי שליט"א, רבה של שכונת קרית שרת בחולון, וראש ישיבת 'גל יעקב' בחולון, שהפך את העיר חולון למגדלור של רוחניות. רבי יוסף זכה לקירבה יתירה מהרבי הק' ה'באר יעקב' זצוק"ל, קירבה שאף אדם לא זכה בה. וכך אמר לי:

מגנזי החכמה

איתא בתנא דבי אליהו (פרק ז'): בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה.

ופירש הגה"ק מרא דארעא דישראל מהרי"ץ דושינסקי צוק"ל בדרך הלצה, שבעת שאמרו ישראל נעשה ונשמע, נדחקו כל הששים רבוא אנשים לקבל את התורה, עד שנהיה שם דוחק עצום. מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, שבודאי כשישמעו שצריך לתת כסף כבר לא יהיה דוחק כלל...

מערב בתנועה קלה, מוצא בזה עזיבת החטא אינה דורשת מן האדם להרחיק נדוד, אלא די בכך שיסב פניו ויעזוב את הרע, וכבר הורחקו ממנו פשעיו.

כן היה מרגלא בפומיה, כמעט מדי שנה בשנה, בלילי שבתות פרשת נח (אותן קבע רבנו כנסיעה במקלות לאתרא קדישא במירון), והיה מזכיר בתוך דברי קדשו את לשון הכתוב (בראשית ו, כב) "ויעש נח ככל אשר ציוה אותו אלקים כן עשה", וכך אמר: במשך מאה ועשרים שנה, מדי יום ביומו, היה נח מתחנן בפני עוברים ושבים ומתדפק על הדלתות, כדי לעורר את אנשי דורו לשוב בתשובה. הוא לא נרתע ממצבם השפל כאשר מלאה הארץ חמס, וגם לא נסוג בו לנוכח המדרגות הפחותות שהגיעו אליהם הבריות. הוא המשיך והמשיך, עד שהמבול היה על הארץ והמים דחקוהו להיכנס אל התיבה.

מתוך הספר הנפלא 'אביהם של ישראל' ח"ב פרק יב. י"ש"כ למכון 'דבר חיים'

טוב עין הוא יבורך - הגאון ר' אריה לייב אלבוים שליט"א ראש כולל אליבא להלכתא בקרית נדבורנה, שהפנה אותנו למאמר זה

היה מפציר בשומעי לקחו וצאו עדתו לערוג ולהשתוקק לתשובה שלמה, ותשובה מאהבה, לתקן אורחותו בתיקון השלם ולהתעלות ממדרגה למדרגה. לנוכח החידוש המופלא שנראה אצל רבנו שהתמסר להרעיף טללי קירוב לרחוקים ממש, ובעצמו עסק בהשבתם לכור מחצבתם, יש להדגיש כי יותר מכך היה עוסק בקירוב קרובים, בחיזוק לעשיית תשובה בכל עת. נושא זה בער בעצמותיו, ובנשמת אפו היה משגן ומזרז לקהל עדתו שיתמזו בעשיית תשובה. דבר זה היה חשוב אצלו מאד, ולכן התאמץ והצליח להחזיר בלבבות רבים את ההכרה והזיכרון כי יהודי אינו בר יאוש, וכל אדם מישראל יכול באחת להתהפך לטובה. באזניהם של מאות ואלפים ציטט מאמרם של צדיקים על הפסוק (תהלים קג, יב) "כרחוק מזרח ממערב הרחיק ממנו את פשעינו", שאין הכוונה למרחק שמקצה העולם ועד קצהו, שהרי לא נאמר 'כרחוק מזרח העולם ממערב', ולא בא הכתוב לתאר את ריחוק קצוות העולם שכמותם ירחקו העוונות, אלא בא להמשיך למהירות ולקלות בה יכולים להתחלף רוחות העולם. הלא כאשר אדם עומד ופניו כלפי מזרח, יכול הוא להפוך פניו כלפי

אין לנו שום מושג מי היה הרבי קודש הקדשים, עמוד צלותהוון דישראל. אין מילים שיכולים לתאר את קדושתו. אנשים לא יודעים ולא ידעו את גודל ההפסד. הרבי הגן על כל העולם ועל כל הדור, ושום דבר לא נסתר מעיניו.

לפני 24 שנים, מספר לי הרב מוגרבי, הייתי אברך כולל. הפרווה לא היתה מצויה בכיסי. רציתי להיכנס לרבי עם קוויטל, ולווייתי מאברך בכולל 50 שקל שיהיה לי לתת פדיון נפש עם הקוויטל. נכנסתי לקודש פנימה, הרבי קורא את הקוויטל, מחזיר לי את החמישים שקל, ואומר לי ברוח קדשו: אין צורך ללוות כסף בשביל לתת לי...

(מתוך הפתיחה לשיעור על בבא בתרא דף מא, ז' אדר תשע"ז)

נסיים בבקשה אישית מלב ללב. מאזיני 'קול הלשון' שואלים אותי הרבה במה אפשר להכיר לי טובה על השיעורים, מה אפשר להכיר לי טובה על הפתיחה. אני אגיד לכם. תדליקו נר לטובת נשמת הרבי הקדוש. תלמדו פעם בשבוע שיעורים רצוף של לימוד התורה הק' כתקנת הרבי הקדוש. תגידו לפני הלימוד בפה מלא 'לעילוי נשמת הרבי רבי יעקב ישכר בער בן הרבי רבי חיים מרדכי'. ואם קשה לכם, תלמדו כל יום משנה לטובת נשמתו. ובודאי שהוא יהיה מליץ יושר עבור כל מי שיעשה דבר ורוחי לטובת נשמתו.

זכותו של הרבי הק' תגן עלינו, שכבר ניכח לגאולה קרובה, אמן.

לזכר עולם יהיה צדיק

נעלה את זכרו של האי רעיא מהימנא קדישא

צדיק תמים היה בדורותיו, איש אלוקים קדוש ונורא, שכינה מדברת מגרונו אדוננו מורנו ורבינו הקדוש והטהור, הרבי של כלל ישראל

כ"ק מרן ה'באר יעקב' רבי יעקב ישכר בער צוקלה"ה מנדבורנה

בן אדוננו מורנו ורבינו הקדוש והטהור

כ"ק מרן ה'דבר חיים' רבי חיים מרדכי צוקלה"ה מנדבורנה

נתבקש למתיבתא דרקינא ואיקטר בחד קטירא לחיי עלמא

בהאי רעוא דאיסתליק משה רעיא מהימנא

ביום ז' באדר תשע"ב

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

נדבת אב"ד פרנקפורט מקים עולה של תורה

הגאון הרב מנחם קליין שליט"א ליזכותו ולזכות משפחתו

אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו ישיעיהו ג, י. ובמצודת דוד שם 'שפחו ורממו את הצדיק כי עשה את הטוב.

של הש"ס בהלכות זמן קריאת שמע, ורבינו הקדוש שחיבר את המשנה מליקוט הלכות (יעוין רש"י בבא מציעא לג ע"ב), ציטט רק את אותם התנאים שעסקו בענין, וביניהם התנא 'רבי אליעזר', וביאור ה"אהלי שם" בא ליתן טעם מדוע בחר בו רבינו הקדוש, ולא לפתוח בשאר התנאים שעוסקים בזה (כמבואר בעמוד ב).

ובאותו ענין שמעתי שמינין בשם הרבי הקדוש מאו"רוב זצ"ל שלכך זכה רבי אליעזר לפתוח את הש"ס, "שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו, לעולם" (ימא סו ע"ב), ולכן המשנה שהיא המשך מסירת התורה של "תורה שבעל פה" מרב לתלמיד, נפתחה דוקא ע"י רבי אליעזר שסימל את טהרת מסירת התורה.

ולהוסיף, שבאמת מצינו (סוכה כח ע"א) שזו היתה הנהגת רבן יוחנן בן זכאי רבו של רבי אליעזר, אולם אדרבה בחר רבינו הקדוש לפתוח בתלמיד שמסמל את הדביקות בהנהגותיו של רבו, כי כך היא צורת מסירת התורה.

בברכה עלו והצליחו ועשו חיל ביתר שאת ועוז מוקירו ומכבדו

פינחס משה לנדמן

[מראשי כולל סוכטשוב]

מתגובות הקוראים

בס"ד שבט תש"פ לפ"ק

למכובדי הדגול מזכה הרבים פה מפיק מרגליות הרה"ג מעוז ומגדול רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

בגיליונם הנפלא "מתיקות הדף היומני" (במדור 'מתגובות הקוראים') הובאה הערה על ה'אהלי שם' שביאר הטעם שזכה התנא רבי אליעזר לפתוח את הש"ס כי לא קידמו אדם בבית המדרש, והעיר הרב שליט"א הרי גם רבן יוחנן בן זכאי (סוכה כח ע"א) נהג כן, וגם רבי פרידא (מגילה כז ע"ב) נהג כן.

נהג עצם השאלה לא הבינותי, הרי רבינו הקדוש בחר לפתוח את המשנה הראשונה

מתוך הפרשה דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי.

פירש כ"ק מרן הגה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנו צוק"ל, על פי מה שאמרו במס' ברכות (דף כח) שרבן גמליאל היה מכריז ואומר כל תלמיד שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש. ולכא' איך יכול שומר בית המדרש לדעת מי הוא זה שתוכו כברו? אלא על כרחק שמן השמים סייעו לרבן גמליאל, שתלמיד זה שאין תוכו כברו לא יבוא כלל לבית המדרש.

ובדרך זה ביאר גם את הפסוק שלפנינו: ויקחו לי תרומה, פירש רש"י לי לשמי, היינו שיקחו את התרומה רק ממי שנותן באמת צדקה לשמי. אולם איך באמת נדע מי הוא זה אשר נותן צדקה לשם שמים? על זה אמר להם משה, אתם תלכו ותבקשו מכל אחד, והקב"ה יעזור שתקבלו רק ממי שנותן באמת לשמה. וזהו הכוונה מאת כל איש אשר ידבנו לבו, היינו שיתן נדבת לבו באמת, תקחו את תרומתי...

(עלון דברי תורה - צאנז)

נקודה למחשבה:

"שאינ תפילת החסיד דבר שבמנהג או שבהרגל, כשירת הזריר והתוכי, אלא כל מלה מחשבה עמה וכוונה בה. בדרך זו תהיה שעת התפילה לחסיד - כנרעין הזמן ופריי, ושאר השעות תהיינה לו כדרכים המוליכות אל שעה זו שלבואה הוא מצפה, כי על ידה הוא מדמה אל העצמים הרוחניים ומתרחק מן הבהמיים...; והנה ערך כל אלה לנפש הוא כערך המזון לגוף, שכן תפילת האדם טובה לנפשו כשם שהמזון תועלת לגופו, וכן ברכת כל תפילה שורה על האדם עד שעת תפילה שאחריה, כשם שכוח הסעודה ססעד מתקיים בו עד שיסעד סעודת לילה, אולם ככל אשר תתרחק שעת התפילה תלך הנפש הלך וקודר מטודות העולם הבאות עליה...; אך בשעת התפילה מטרה האדם את נפשו מכל מה שעבר עליה בינתיים, ומכין אותה לקראת העתיד."

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com